

רשימת המצופים והחוליים של יציאת אירופה תש"ז

ואלה באו לארץ

בת שנתיים, אחותה חנה, 4, ואביהם קופל
38; בלוטן באר (31), ופוליה בת שנתיים;
גולדשטיין חוה (21), משה (37), יצחק (12),
ורבקה (34); פריימן חיה (20), ויעקב
(23); גירנבאום שבע, 23; פראנצוז יש
ראל, 21; ליכטר בלומה, 35; שפירא נתן
(32) ומרים (24), ועוד תינוק בן 5, ימים,
ששמו לא נרשם בראוי.

למרים לויכטר, רחובות, טובה, טוביה
ואריה שפיגל מודיעים על שלומם. עני
ב.דבר.

**מלחי יציאת אירופה שנעצרו
ישוחררו בערבות**

קצין המשטרה אינו יודע

ברנד מרכס, סטאנלי ריצאר וסיריל
ויינשטיין (פצוע ברגל), כולם נתיבי אמ"
ריקה, בני 25, הובאו אחמול לפני השופט
אבו קעוד באשמה מתן סיוע לעולות
הבלתי הוקיב" באניה, יציאת אירופה.
קצין המשטרה נאקולה קרם בולש מה
שופט להוציא פקודת מעצר והוסף
שהוא מתנגד לשהורס בערבות, הואיל
והנאשמים זרים הם והענין הוא פוליטי.
השופט השיב שבית המשפט אינו עוסק
בפוליטיקה אלא בחוק.

לשאלת עורכי הדין, שפירא ומריד
מן ענה הקצין, שאינו יכול לומר, אם
הובלה אנית המעפילים לנמל היפה עיי
אנשי חצי הבריטי, שהשתלטו עליה מחוץ
למים הבריטוריאליים, כעטרים מיל מחוץ
הארץ.

עורכי הדין טענו שכל המלחים של
אניות המעפילים שקדמו לאניה זו לא
הובאו למשפט בשל אשמה זו וביקש לא
להחזיק את המלחים במעצר עד גמר
הקורת המשטרה שתומשן יאן רב, הם
ביקשו לשהורס בערבות.

שופט הוציא על הנאשמים פקודת מע"
צר ל-15 יום והחליט לשהורס בערבות
במקאה של אלף לירות לכל אחד.

כאן הרשימה המלאה של ששים ושנים,
שהושארו בארץ — ביניהם מצופים, חר"
לים ואחדים הנלוים אליהם, שגוי תינוקות
בני 5 ימים, שלושה ילדים בני שנתיים,
שלוש ילדות בגיל 4 ו-5 ו-6, תקנה
בת 70.

נמצאים כבית-החולים הממשלתי
גירנבאום אריה, בן 26, ואשתו מריה,
23; וילמן ויליאם, 22; וייס ארנסט, 24;
הנדלמן משה, 20; ברקוביץ מתתיהו, 48;
הילדה קוצין לאה, בת שנהיים ואמה
רעיה, 32.

כבית-החולים של הסוכנות

היהודית בעתלית

גנדלמן סינקה, 70; לופטמן שרה, 28;
בלומן גניה, 23; שטיינר פולה, 20; ברד
נברג טוביה, 31; דנציגר בתי שבע, 15;
קוז אברתה, 41; סגל הרמן, 17; גיר
בנציון, 16; מרכזה מריאן, 38.
על אלה נמצאים בטיפולם של הרופא
והאחיות של השירות הרפואי לעולים,
ליד הסוכנות היהודית והדסה.

עוד 44 נמצאים במחנה עתלית, והם
מקבלים טיפול אמבולטורי על השירות
רפואי.

במחנה המעפילים בעתלית

גנדלמן רעיה, 37; גנדלמן שמואל, 30;
לנדמן טוביה (9), משה (38), בתיה (29);
גרנאט טובה (40), ורהל (28); שינבאק
ייסבד (7), גינה (11), עדנה (9), ואמם
רויה (50); לופטמן שלמה (10), שמואל
(34); קלורין יוסף (9), יצחק (47), מרים
(39); קוצין סייבל (10), ובנציון (53);
קוץ והבה (12), שרה (6), ואמם מרים
(24); ספרבארט יוסף (36), ורייזל (33);
אנלימוביץ — התינוק בן 5 ימים.
שאמו נפטרה באניה, אחותו שרה, בת
3, ואביו שפיה אברמוביץ, (35); ברון
והנדלובסקה בלה (56); קרונברג מרכה,

גירוש המעפילים

סימני הקרב נראים באניה

הזית האניה הארוסה מעידה על קרב שהתנהל בין המעפילים לבין שוביהם. דפנות האניה שבורים, נראים חלונות מנופצים, הלקי תאים מרוסקים וצינורות מים שבורים. בעגון האניה במזח ירדו המלחים הבריטיים מגשר הפיקוד, ואת מקומם חפסו היילים. פקיד בריטי מהבניין לשתי פנה בעברית משובשת ברמקול למעפילים וביקש מהם לרדת משפחות משפחות, נשים וטף מקודם, והרגיש שלפני ההעברה תערך בדיקת החפצים והכלים.

חברי ועדת א-מ באים

רחש עבר בין העתונאים הנוכחים בנמל, כאשר נשמע מפי אחד הנוכחים כי חברי ועדת א-מ נמצאים בנמל. ואמנם, בשעה 4.45 נראו יורד הועדה מר סאנדסטרם וסימין, החבר היוגור סלאוי שלה, כשהם מלווים על ידי מושל מחוז היפה מר א. ג. לאו ושני קציני צבא. חברי הועדה עמדו בקרבת אהלי החיטוי והסתכלו במשך חצי שעה בפעור לת העברת המעפילים לאניה הגירוש. צלמים ועתונאים צילמו את חברי הועדה בעמדם ליד המעפילים המועברים לגירוש.

המעפילים

רובם של המעפילים נראו עייפים ורצוצים אם כי מראה פניהם בדרך כלל משיבוע רצון. בולט מספרם הרב של נוער וילדים.

מועבירים את החולים והפצועים

אחד אחד הרעברו על גבי אלונקות הפצועים והחולים לאהלי העזרה הרפואית ומשם נשלחו לבתי החולים. עד שעה 9.45 בערב נמנו 37 איש בביתח"ו בעטלית ו-13 בבית החולים הממשלתי. רובם פצועי כדורים וגאוזים.

לאחר פניי השמל ורקורים, בערב שבת, גורשו נמל חיפה לקפריסין מער פילי אנית התגונן, יציאת אירופה תשי"ד (פרוידנט וורסילד). הקבוצה הראשונה, בת 1500 איש, המליגה לקפריסין ב-9 בערב באניה, אוישן ויגור.

גיפיים צבאיים, מכוניות אלוט וצבא רב נראו במזח הפריקה שבנמל חיפה החל משעות הבוקר המוקדמות. אולם לא נראו הפעם, נהוג בגירושים הקודמים, מחסומי תיל מרובים, מדאץ לשנים, שלידם נבדקו בקפדנות הנכנסים לשטה מזח הפריקה, בתוכם העתונאים המקור פיים ועתונאי החוץ הרבים שנכנסו קבוצות קבוצות.

עם כניסת העתונאים למזח נמסרה להם אזהרה מפי הלויסנאנט קולונל מאר-יאט לבל יבואו בדברים עם המעפילים. אחת שעה נמצאו בנמל אניות הגירוש, אמפייר ריוויל, אוישן ויגור, ראד-וימיר סארק, המפקח על פעולת הגיי-רוש היה הבריגאדיר קאתון, מפקד היל התותחנים, נכחו בנמל הבריגאדיר בא-לאמי, מפקד הצבא באיזור חיפה, לויט-ואנטגנראל בולס, מפקד הדיוויזיה המורססת הששית ומפקח משטרת חיפה מר פיהאן וקציני משטרה וצבא גבוהים.

האניה מתקרבת

בשעה 4.03 אהל הצהרים נראתה אנית המעפילים כשהיא מתקרבת למזח הפריקה. בשני קצותיה מתנופפים דגלי הלאום ועל סיפונה המוני מעפילים העומים דים בצפיפות. שתי אניות משחית ואנית המרוץ, אגאכט, ליוו את האניה. ב-4.10 נשמעה מפי המעפילים שירת "החקה" שגשנתה שוב כעבור כמה רגעים עם "תחוקנה", "אנו עולים ארצה" ועור. האניה בעלת צבע אפור, על דפנה סירת הצלה אחת וסביבה סבעות הצלה מררשותות. האניה בעלת שלוש קומות. על גבי לוח שחור נראית כתובת באותיות לבנות באנגלית:

Hagana Ship Exodus 1947

ליד הארובה התנוססה סיסמה באנגלית: "אנגליה, האם אלה אויבך?" פצוצות צומק הוטלו מדי פעם בפעם לים, ליד אניות הגירוש, כנראה כדי למנוע פעשי חבלה.

פולה אברמוביץ

הקרבו הראשון באניה היחה פולה אברמוביץ, בת 23 מפולין, אשר מתה יומיים לאחר לדחת. בעלה והתינוק נמציים באניה.

יודית מונה כדרך

בדרך גולדו לנו שני תינוקות והגנו מבכים את הקרבן הראשון של אניתנו — אחת האמהות לתה בלדתה. התינוק בריא ומצא כטיפולנו. ישוב נתגלתה גבורתה של האשה העברית המעוזה ועולה על אנית מעפילים גם בהתקרב ימיה ללדת. התינוקתה צלחה בצרור גבורת ישראל. מאשיכים אותנו, את מארגני ההצלה והעליה באונאת אנשים וברדיפת בצע, ואת האניות שלנו מכנים „אניות עב” לים”. מאות אלפי יהודים עניים תורמים מפרוטותיהם האחרונות להצלת השרידים האחרונים שנשארו אחרי הטבח האיום של ששה מיליונים יהודים, בזמן ההוא לא נמצאו אפילו אניה אחת ואפילו אירון אחד להצלחם. עכשיו יש מטוסים ואניות למספר לציד מעפילים ולגירור שם והן תועפות מוצא לרדיפת השרידים בצולי הטבח. העובדים באניות הם מתגדבי העם שלא על מנת לקבל פרס ולאלה קוראת החעמולה הכריזתית „רודי פיי” בצע”.

יום רדיפות ושום מבשולים לא יעבנו את זרם ההעפלה ואלפים רבים יבואו אחרינו.

בהמשך השידור פנו המעפילים לועדת האו”ם היושבת בארץ:

אדונים נכבדים, פונים אנו אליכם בזה בבקשה לבוא אלינו, על סיפון אניתנו, לגבוח עדות היה ב־4500 פליטים הנמצאים על האניה „ציאת חש”ז”. נא לראות במו עיניכם את אניתנו, את סבלנו ואת מאמצנו לקחת לחופי המולדת. תראו במו עיניכם את שרידת הלב הבריטית הננסה לגרש אותנו מחופי הארץ. כדי להכניס אותנו למחנות ריכוז מגודרי תיל המזכירים לנו כל הזמן את מחנות הריכוז בהם היינו כלואים בימי הנאצים באירופה.

השידור בעברית נמשך כעשרים דקה ואחרי כך שודרו הדברים גם באנגלית ובצרפתית. במסר השידור נשמעו המנון

מה מספר עתונאי אמריקאי שבא באניה

העתונאי האמריקאי ג'ון סטאנלי גראואר, סופר עתון הכנסיות הנוצריות "צ'ארצ'מן" וחבר הועד הנוצרי האמריקאי למען ארץ-ישראל, סיפר לעתונאים פריטים מעניינים על תפיסת האניה ועל הקרב שנערך נגדה. עתונאי זה היה הנוצרי היחידי שנמצא בין נוסעי האניה.

אניתנו יצאה למסעה, התחיל את סיפורו, לפני 7 חודשים מאמריקה, אולם נאלצה לחזור לשם תיקונים. בצאתנו שנית נסענו 14 יום, עד הגיענו לצרפת. ב־10 ביולי בערך הבחינו בנו אניות משי"חיות בריטיות ואיטלקיות שבלשו אתרינו. לבסוף הגענו לגמל סאטה שבתוף צרפת. 4550 גברים, נשים וילדים הועלו על האניה. הכל נעשה בצורה חוקית. בהגיע זמן ההפלגה סרבו השלטונות הצרפתיים לתת לנו לצאת. חבר המלחים נטל את היוזמה לידו והאניה הצליחה להפליג. הכל היה כשורה. היה מלאי מספיק של מזון ומים ומצב הרוח היה מרוסס.

החיילים אשר בדקו את כליהם של המעפילים גילו בדרך כלל יחס אנושי למופת. לעומת זה נמצאו כמה קצינים צעירים שהצטיינו ביחס גס ועוין וגילו עצבנות יתורה.

דרישות שלום
— דוד אנגל דורש בשלום אמו בשכר נת גאולה בירושלים.

— נערה צעירה בקשה למסור דרישת שלום לסבא שלה, מל אייכנברגר בתל-אביב, רח' גורדון 84. לפני שהספיקה לוטר את שמה לבי"כ "דבר", שהיה בנמל, נלקח באיכותו ע"י אחד הקצינים וגורש משטח הנמל. על שהמר את הפקודה לא לדבר עם המעפילים.

בינתיים קרה האסון הראשון — מותה של פולה אברמוביץ, לאחר לדתה. מן הזכרון אני מוסר לכם את תוכן דברי ההספד שנאמרו עליה: אנו מבכים היום עוד קרבן יהודי, מבלי שנוכל להביאו לקבר ישראל, לרשימה של המיליונים שנספו בשנים האחרונות נוסף עוד יהודי אחד. אנו נזכרים עכשיו ביציאה הראשונה מטערים; גם אז נקברו יהודים ללא ספור כאלמונים, אנו חוזרים שוב לארצנו, אם יכולים להיות שילומים כלשהם למותה של האשה הזאת. הרי זה שאנו נתלכד ונשא בגאון בתפקידים המוטלים עלינו. דרך עליה ב' היא דרך קשה, אך אנו מאמינים כי זאת הדרך היחידה.

גופת האשה היתה מוטלת שעות אחרות על סיפון האניה, לעופה בדגל לאומי והוטלה אחרי כן לים.

הימים הלפו בינתיים בהכנות לעליה. לפי התכנית עמדנו לעגון ב־7 בבוקר בחוף, אך קרוב ל־3 לפנות בוקר, מספר מלין מן הוץ למים הטריטוריאליים, תפסו אותנו הבריטים והכריזו שאנו נמצאים בתוך המים הטריטוריאליים. רב החובל של אניחנו טען שאנו מחוץ למים הטריטוריאליים. הפלגנו מיד עוד שני מילין מערבה לפני שהתקפנו. אני יכול להי גיד בבטחון מלא שאניחנו היתה מחוץ למים הטריטוריאליים ותוגש עוד תלונה לבית דין בינלאומי על ההתקפה שנערכה עלינו בחוף המים הבינלאומיים.

פריטי ההתקפה

שתי אניות משחית בריטיות להצי את אניחנו משני צדדיה וקבוצת מלחים בריטיים בת 18 איש ניכתה לעלות על האניה. בשעת התקפת גשר המעבר מאחת מאניות המשחית לאניחנו נפצעו אנשים רבים. המלחים הבריטיים כבשו את גשר הסיקור של האניה אך הוקפו מיד ולא יכלו לעשות מאומה. היה לנו הגה רזרבי שיכולנו להשתמש בו.

אנשינו היו מצוידים בקופסאות שימור רים, תפוחי-ארמה וקופסאות בשר כשר. הבריטים היו מצוידים בפצצות גאזים מדמיעים ובאקדחים וחבושים קובערי פלדה. אני מכתיש שאנשי האניה השתמשו בפצצות גאזים או בנשק חם.

כאשר הראו למל גראואר את ההודעה הרשמית המספרת על שימוש בפצצות גאז, נשק חם וכו' ע"י המעפילים, אמר: "זה שקר!"

הותקפנו שבע פעמים במשך שעות. רק לאחר שגורו יריות אחדות ונפצעו אנשים רבים ביריות ולאחר שנוכחנו לדעת כי כל התנגדות נוספת פירושה מוות לרבים, הסכמנו למסור את האניה למלחי הצי הבריטי. בהנאי מפורש שניהוג האניה יישאר בידי חבר המלחים האמריקאי. לפי ידיעתי נפצעו 45 ונשנים מתו. האניה הובאה לעבר חמש שעות לחיפה. כמה מן המלחים האמריקאים נעצרו, ביניהם הסגן השני של רב החובל שנפצע בהתקפה הראשונה וסבל קשה מסכת בצד השמאלי בגופו — והועבר לבית-החולים — והגווס שנפגע בכדור. המלחים הם ממשוחררי צי המלחמה האמריקאי.

רב-החובל, ברנרד מרכס מסינסינאטי, אוהיו, סירב וינשטין מברוקלין, ארטור ריסצ'ר מברוקלין, וויליאם טאלמאן ממא'י

אנית המעפילים, יציאת אירופה תש"ז. הגיעה לחיפה

שידור מלב ים

האזינו לאנית, יציאת תש"ז!

הנוצר העברי בארץ, שיר הפארטיזאנים
זלסים — התקפה.

השידור מאנית המעפילים, יציאת ארץ
לופת תש"ז נשמע אמש יפה בתל-אביב
ובבקומות רבים בעיר הצטופלו אנשים
ברחובות להאזין לשידור שנשמע סדיר
רות רבות בעד התלונות הפתוחים.
האזינו לאנית המעפילים, יציאת
תש"ז, אנית ההגנה העברית המתקרבת
לרופי הארץ, על סיפון האניה למעלה
מ־4500 מעפילים, אנו נמצאים במרחק
כ־100 ק"מ מחופי הארץ ומרגע לרגע
אנו מתקרבים לחוף הנכסף.
האנית הפליגה בספרואר מבאלטימור
לחופי אירופה, לרגל סערה נאלצה להי
זר, וכעבור זמן-מה הפליגה שוב לארץ
רופת, במשך חודש ימים עשו בה כל
התיקונים הדרושים והתקינו אותה להשי
על עולים, מרגע בואה לאירופה עשו
הבריטים הכל למען מנוע הפלגתה, ניתנו
הוראות לחברות למנוע ממנו את האפי
שרות לקבל דלק, ב־24 באפריל הגענו
לאיטליה, מיד הופקד עלינו משמר של
אנית מלחמה איטלקית אשר מנע את
העלאת האנשים על האניה ואח הפלגתה,
ב־13 ביוני הגענו לצרפת וגם כאן הת
חילו הבריטים, מיד בפעולתם למנוע את
צויד האניה בדלק ובמצרכים אחרים,
למרות כל ההפרעות הצלחנו במשך מס'
פר שעות לתעלות על האניה למעלה
מ־4500 עולים, כ־5 דקות לפני הזמן
שנקבע להפלגה התערבו הבריטים ודרשו
מן השלטונות הצרפתיים למנוע את
הפלגתנו, ב־11 ביולי בשעה 6.00 בבוקר
קר הצלחנו לנתק את החבלים שקשרו
אותנו לרציף ורב החובל הוציא את
האניה מן הנמל בלי הדרכה של נווט,
למחרת ופיע מפציץ בריטי בעל 4
מנועים מעל לאניה ואחריו אנית סוחר
ואנית משחית שליוו אותנו כל הדרך,
עכשיו מלווה האניה 5 אניות משהית
ואנית סוחר.